

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

54 211 04 Grafikus

Komplex szakmai vizsga

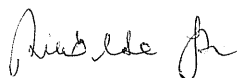
Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Szaktörténet és szakelmélet

A vizsgafeladat időtartama: 30 perc (felkészülési idő 15 perc, válaszadási idő 15 perc)
A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 35%

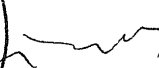
A 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a szakmai vizsga szóbeli tételét a 001136/2014-5522 számon kiadom.

EREDETIVEL MINDENBEN
MEGEGYEZŐ MÁSZOLAT

Jóváhagyta:

Szakál Ferenc Pál
főosztályvezető

2014

NEMZETI MUNKAÜGYI HIVATAL
Szak- és Felnőttképzési Igazgatóság

Érvényes: 2014. január 14-től

A vizsgafeladat ismertetése: Válaszadás a vizsgakövetelmények alapján összeállított, előre kiadott tételsorokból húzott kérdésekre.

A szóbeli központilag összeállított vizsga kérdései az alábbi témaköröket tartalmazzák:

Egy-egy tétel tartalmazza a szaktörténeti és a szakismereti témaköröket is.

- A sokszorosított grafika története, nemzetközi és hazai vonatkozások.
- A tervezőgrafika története, nemzetközi és hazai vonatkozások.
- Kortárs tervezőgrafika, nemzetközi és hazai vonatkozások.
- Manuális és digitális illusztrációs technikák és alkalmazási területeik.
- Sokszorosított grafikai és nyomdai technológiák.
- Nyomtatási és nyomdai előkészítési technológiák.
- A digitális sokszorosítás technológiái.
- Kortárs médiaismeret.
- Grafika tervezésemélet: szintan, alaktani és kompozíciós ismeretek.
- A tervezőgrafikai munka felépítése: eszközök, kommunikációs stratégia, műfajok, médiumok.

A tételhez használható segédeszközöket a vizsgaszervező biztosítja.

A feladatsor első részében található 1-20-ig számozott vizsgakérdéseket ki kell nyomtatni, majd a lapokat pontosan kettévágni. Ezek lesznek a húzótételek.

A második részben található a tanári példány, mely az értékelést segíti.

A tételsor a 37/2013. (V. 28.) EMMI rendeletben foglalt szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye alapján készült.

- 1. Melyek voltak az írás megjelenésének első helyszínei? Milyen típusú írásrendszereket alkalmaztak? Röviden jellemezze ezeket az írásmódokat és megfejtési kísérleteket! Vázolja fel, hogyan alakult ki a latin betűs írásmód, mi a jelentősége és hogyan terjedt el! Milyen médiumokban kapcsolódik a képi és verbális üzenetátadás a kortárs tervezésben, hol és miért használunk szimbólumokat?**

A tételhez használható segédeszköz: grafikatörténeti képgyűjtemény.

- 2. Mutassa be a kézzel írott könyvek, kódexek kialakulását! Soroljon fel és röviden jellemezzen hazai és nemzetközi kódexeket, és beszéljen a kódexek elkészítésének sajátosságairól! Ismertesse a hagyományos, kézi alapú képi ábrázolás, az illusztráció fajtáit! Mutassa be példákkal a klasszikus kalligráfia felhasználási lehetőségeit a kortárs grafikában!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikatörténeti képgyűjtemény.

- 3. Beszéljen a könyvnyomtatás feltalálásának jelentőségéről és mutassa be a Gutenberg által alkalmazott technika jellegzetességeit! Soroljon fel és röviden jellemezzen ősnyomtatványokat! Mondja el a magyar nyomdászat kialakulását! Mutassa be a klasszikus magas- és a korszerű dombornyomó gépek és a technológia felhasználását a kortárs tervezésben!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikátörténeti képgyűjtemény.

- 4. Mutassa be a reneszánsz, a barokk és a klasszicista betűtervezés és grafikai tervezés jellegzetességeit! Soroljon fel és röviden jellemezzen minden időszakhoz kapcsolódóan híres alkotókat és alkotásokat! Vázolja fel, hogyan, milyen nyomtatványokban használunk antikvákat, és milyen kortárs szövegbetű-tervezési, betűalkalmazási tendenciák vannak! Soroljon fel kortárs antikvákat és tervezőiket! Határozza meg a tipográfiai mértékrendszer fogalmát és alkalmazását!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikátörténeti képgyűjtemény.

- 5. Mutassa be a magasnyomtatással készülő illusztrációk fajtáit, történetüket, technológiájukat és a legfontosabb alkotókat! Határozza meg, mi az eredeti grafika és az eredeti reprodukció, melyek a legfontosabb szempontrendszerek, grafikai szabályzók! Beszéljen a korai kínai és japán nyomatok kialakulásáról és jelentőségéről! Mutassa be a kortárs képkalkotásban a magasnyomtatás felhasználási lehetőségeit!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikatörténeti képgyűjtemény.

- 6. Mutassa be a nyomtatott könyvekben a mélynyomtatással készült illusztrációk és a tipográfia kapcsolatának összefüggéseit a reneszánsztól napjainkig! Soroljon fel különböző mélynyomtatási eljárással készült illusztrációkat, alkotóikat bemutatva! Jellemezze a mélynyomtatási technikákat, eljárásokat! Mutassa be a könyvkötés technológiáit, a hagyományos kézzel készült és a gépi eljárásokat!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikatörténeti képgyűjtemény.

- 7. Mutassa be a századforduló legfontosabb művészeti stílusait és a grafikai tervezés jellegzetességeit! Soroljon fel és röviden jellemezzen minden stílushoz, helyhez kapcsolódóan híres alkotókat és alkotásokat! Mutassa be a síknyomtatás technológiáját, a litográfiai nyomtatás, a szitanyomtatás és az ofsetnyomtatás kialakulását! Elemezzen ismert kortárs szerigráfiát használó alkotókat és munkáikat!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikatörténeti képgyűjtemény.

- 8. Határozza meg az avantgárd megjelenési helyeit, kialakulásának okait, legfontosabb alkotóit! Szemléltesse, hogy miben hatott a futurizmus, a szuprematizmus, a konstruktivizmus a tervezőgrafikára! Vázolja a korszak grafikai tervezésének sajátosságait, és azt, hogy ezt miként alkalmazná a kortárs tervezésben! Jellemezze a modern stílus megjelenésének jelentőségét a grafikában!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikatörténeti képgyűjtemény.

- 9. Mutassa be a Bauhaus időszakára jellemző betűtervezési, grafikai és tipográfiai stílus jellegzetességeit és a Bauhaus oktatási módszerét! Soroljon fel és röviden jellemezzen tervezőgrafikai munkákat, nemzetközi és magyar alkotókat! Határozza meg a groteszk betűt és formai jellegzetességeit, legfontosabb tervezőit! Vázzon fel hogyan, milyen nyomtatványokban használunk groteszk betűket, és milyen újabb betűtervezési, betűalkalmazási tendenciák vannak! Mutassa be a húszas évek kereskedelmi grafikáját hazai és nemzetközi példákkal!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikatörténeti képgyűjtemény.

- 10. Határozza meg a kereskedelmi grafika sajátosságait! Soroljon fel és röviden jellemezzen korszakokat, híres alkotókat és márkatörténeteket! Mutassa be a legfontosabb magyar vonatkozásokat történeti és kortárs példákkal! Mutassa be a kortárs kereskedelmi grafika jellegzetességeit, működési mechanizmusait, a legfontosabb ügynökségeket, munkáikat példákkal! Határozza meg a branding fogalmát! Milyen összetevőkből áll a márképítés folyamata?**

A tételhez használható segédeszköz: grafikatörténeti képgyűjtemény.

11. Határozza meg a svájci tipográfiai stílus legfontosabb alkotóit és stílusukat, munkamódszerüket! Vázolja fel, hogyan és miért hatott a világ grafikusaira ez a tervezői módszer! Mutassa be a posztmodern korszakot legfontosabb alkotóival és munkáikkal!

Határozza meg a layout fogalmát, a térközök hierarchiáját az oldalon, oldalpáron és a különböző kiadványokban! Mutassa be az oldalalkotó elemek egymáshoz való viszonyát, a gridrendszer lényegét és használatát!

A tételhez használható segédeszköz: grafikatörténeti képgyűjtemény

12. Hogyan változott a tervezőgrafika a számítógép megjelenése óta? Mutassa be - a kilencvenes évek óta - a legfontosabb irányzatait, kiemelkedő tervezőit! Fejtse ki, milyen szakmai publikációk szerint tájékozódik, milyen kortárs tervezőket ismer! Mutassa be a számítógépes tervezés, a DTP fogalmát, jelentőségét és alakulását, fejlődését napjainkig! Fogalmazza meg, mennyiben és hogyan változtatta meg az internet megjelenése a grafikai tervezést!

A tételhez használható segédeszköz: grafikatörténeti képgyűjtemény

13. Mondja el röviden, hogy milyen alapanyagokat használtak íráshordozóként a papír megjelenése előtt! Váolja fel a papírgyártás technológiáját és a papír történetét, a merített papír készítésének technológiáját! Mutassa be, hogy jelenleg milyen főbb papírtípusokat használunk, és mik a papírjellemzők, mire kell figyelni tervezéskor!

Határozza meg a művészi grafikához, a hagyományos, a digitális és az otthoni nyomtatáshoz használandó papírfajtákat! Mutassa be a nyomdai papírméretszabványokat! Hogyan hasznosítja tudását a tervezéskor? Váolja fel, hogy milyen, a papír tulajdonságait kihasználó, nyomtatás utáni műveletek vannak!

A tételhez segédeszköz nem használható.

14. Milyen számítógépes rendszer szükséges professzionális tervezőgrafikai munka végzéséhez? Röviden mutassa be a munka végzéséhez szükséges eszközöket, programokat és perifériákat! Határozza meg a vektoros és pixeles kép jellemzőit, a képfeldolgozás menetét, valamint az elektronikus képformátumokat! Váolja fel, hogy mire kell figyelni különböző képeredetik digitalizálásakor! Mutassa be, hogy milyen eszközöket használ és milyen munkafolyamat szükséges egy komplex grafikai munka végzéséhez!

A tételhez segédeszköz nem használható.

- 15. Mutassa be a tervezőgrafikai munka során felhasználható nyomtatási eljárásokat történeti, technológiai és tervezői szempontok szerint! Vázolja fel a nyomtatási és nyomtatás utáni kreatív lehetőségeket! Sorolja fel a digitális nyomtatási eljárásokat, és részletezze ezek speciális lehetőségeit és korlátait! Mutasson be kortárs alkotókat, akik a nyomtatási kreatív lehetőségeket alkalmazzák munkásságukban! Jellemezze a tervezőgrafikai munka során alkalmazandó magas-, sík- és mélynyomtató, valamint a digitális nyomtatási eljárásokat!**

A tételhez használható segédeszköz:

- háromszoros hajtású ív kilövésmentája,
- grafikatörténeti képgyűjtemény.

- 16. Mutassa be a tervezőgrafikai munka során alkalmazásra kerülő színelméleti és színkezelési szabványokat történeti szempontból! Beszéljen a különböző műfajoknál felmerülő színhasználati problémákról és a kivitelezéseknél a színellenőrzésről! Mutasson be kortárs alkotókat, akik a színhasználat kreatív lehetőségeit alkalmazzák munkásságukban! Határozza meg a szín fogalmát, jellemzőit, az additív és a szubtraktív színkeverés tulajdonságait, a különböző színrendszereket! Részletezze a direkt szín fogalmát, használatának szükségességét, a Pantone-skála használatát!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikatörténeti képgyűjtemény.

- 17. Mutassa be a tervezőgrafikai munka során használandó legfontosabb betűalkalmazási szabályokat! Fejtse ki a kreatív lehetőségeket! Mondja el a betűtervezés történetét kronologikusan! Határozza meg a betűtípus fogalmát, a betűk osztályba sorolásának szempontjait! Mondjon példát az egyes betűosztályok elemeinek alkalmazására, a legfontosabb tervezőkre és betűtípusokra! Elemezze a betűtípusokat formailag a stílustörténet szerint! Mutasson be kortárs betűtervezőket és alkotókat, akik a betűhasználat kreatív lehetőségeit alkalmazzák munkásságukban! Határozza meg a digitális betűtárolási módokat és kódrendszereket!**

A tételhez segédeszköz nem használható.

- 18. Mutassa be a tervezőgrafika legfontosabb médiumait, megjelenési és felhasználási lehetőségeit! Mondjon mindegyikre néhány kiemelkedő munkát, alkotót! Elemezze a nyomtatott és a digitális alapú grafika közötti azonosságokat és különbségeket! Milyen munkamódszereket használ és alkalmaz és miért? Mutassa be a digitális médiumok legfontosabb típusait! Mennyiben és hogyan változtak a klasszikus grafikai és tervezőgrafikai médiumok a digitális megjelenések lehetőségeinek figyelembe vétele miatt?**

A tételhez használható segédeszköz: grafikatörténeti képgyűjtemény.

- 19. Határozza meg a klasszikus tipográfia rendszerét, eszközeit, elemeit! Mutassa be a modern tipográfia rendszerét, eszközeit, elemeit! Soroljon fel és elemezzen történeti és kortárs példákat! Elemezze a különbségeket és a funkcióból adódó használati lehetőségeket! Mutassa be a különböző laptükrök tervezésének elvét! Mondja el a legfontosabb tördelési szabályokat, hibákat! Hogyan készít elő egy összetett kiadványt digitálisan?**

A tételhez segédeszköz nem használható.

- 20. Mutassa be egy könyv nyomdai előkészítésének lépéseit, szereplőit az ötlettől a nyomdáig! Határozza meg egy könyv elkészítésének lépéseit, szereplőit a nyomdába érkezéstől az expedálásig! A bemutatandó nyomdai eljárás az ofszetnyomás.**

A tételhez segédeszköz nem használható.

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI

Tanári példány

- 1. Melyek voltak az írás megjelenésének első helyszínei? Milyen típusú írásrendszereket alkalmaztak? Röviden jellemezze ezeket az írásmódokat és megfejtési kísérleteket! Váolja fel, hogyan alakult ki a latin betűs írásmód, mi a jelentősége és hogyan terjedt el! Milyen médiumokban kapcsolódik a képi és verbális üzenetátadás a kortárs tervezésben, hol és miért használunk szimbólumokat?**

A tételhez használható segédeszköz: grafikatörténeti képgyűjtemény.

Kulcsszavak, fogalmak:

- Mezopotámia írástörténeti emlékei, az írásrendszer megfejtői.
- Egyiptom írástörténeti emlékei, írásmódja, az írásrendszer megfejtői.
- A föníciai írásrendszer kialakulása és elterjedése.
- A görög és a római birodalom írástörténeti emlékei, könyvtárak.
- Más népek írástörténeti emlékei, írásrendszerei.
- Jel, jelkép, szimbólumok használata.
- Szemiotikai alapok.

- 2. Mutassa be a kézzel írott könyvek, kódexek kialakulását! Soroljon fel és röviden jellemezzen hazai és nemzetközi kódexeket, és beszéljen a kódexek elkészítésének sajátosságairól! Ismertesse a hagyományos, kézi alapú képi ábrázolás, az illusztráció fajtáit! Mutassa be példákkal a klasszikus kalligráfia felhasználási lehetőségeit a kortárs grafikában!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikátörténeti képgyűjtemény.

Kulcsszavak, fogalmak:

- A kódexek kialakulása, jelentőségük.
- Formai jellegzetességei, alapanyaga és elkészítési technikája.
- A legfontosabb kódextípusok példákkal, nemzetközi áttekintés.
- A kódexekben alkalmazott betűk, betűtípusok és illusztrációk.
- Magyar, kézzel írott könyvtörténeti emlékek.
- A kézzel írott betű, a kalligráfia jelenléte a kortárs tervezésben.
- Manuális rajzi és festészeti technikák és felhasználásuk.

- 3. Beszéljen a könyvnyomtatás feltalálásának jelentőségéről és mutassa be a Gutenberg által alkalmazott technika jellegzetességeit! Soroljon fel és röviden jellemezzen ősnymtatványokat! Mondja el a magyar nyomdászat kialakulását! Mutassa be a klasszikus magas- és a korszerű dombornyomó gépek és a technológia felhasználását a kortárs tervezésben!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikátörténeti képgyűjtemény.

Kulcsszavak, fogalmak:

- A könyvnyomtatás folyamata, feltalálásának jelentősége.
- A gót betű kialakulása, formai jellegzetességei, fajták és betűtípusok.
- A Gutenberg Biblia és az első ősnymtatványok formai elemzése, bemutatásuk.
- A magyar nyomdászat kialakulása, első magyar nyomdatörténeti emlékek.
- A könyvnyomtatás hagyományos technológiájának alkalmazása a kortárs alkalmazott grafikai műfajokban.
- Prégelés, dombornyomtatás, eszközei, anyagai, technológiája és felhasználása.

- 4. Mutassa be a reneszánsz, a barokk és a klasszicista betűtervezés és grafikai tervezés jellegzetességeit! Soroljon fel és röviden jellemezzen minden időszakhoz kapcsolódóan híres alkotókat és alkotásokat! Vázolja fel, hogyan, milyen nyomtatványokban használunk antikvákat, és milyen kortárs szövegbetű-tervezési, betűalkalmazási tendenciák vannak! Soroljon fel kortárs antikvákat és tervezőiket! Határozza meg a tipográfiai mértékrendszer fogalmát és alkalmazását!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikátörténeti képgyűjtemény.

Kulcsszavak, fogalmak:

- A reneszánsz antikva kialakulása, formai jellegzetességei, tervezők és betűtípusok.
- A barokk antikva kialakulása, formai jellegzetességei, tervezők és betűtípusok.
- A klasszicista antikva kialakulása, formai jellegzetességei, tervezők és betűtípusok.
- 20. századi és kortárs antikva betűtípusok.
- Magyar vonatkozások: antikva betűk tervezői és betűtípusok.
- Az antikva betűtípusok legfontosabb felhasználási területei a kortárs alkalmazott grafikai tervezésben.
- A tipográfiai mértékrendszer kialakulása, jellegzetességei és alkalmazásuk.

- 5. Mutassa be a magasnyomtatással készülő illusztrációk fajtáit, történetüket, technológiájukat és a legfontosabb alkotókat! Határozza meg, mi az eredeti grafika és az eredeti reprodukció, melyek a legfontosabb szempontrendszerek, grafikai szabályzók! Beszéljen a korai kínai és japán nyomatok kialakulásáról és jelentőségéről! Mutassa be a kortárs képkalkotásban a magasnyomtatás felhasználási lehetőségeit!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikatörténeti képgyűjtemény.

Kulcsszavak, fogalmak:

- Magasnyomtatással készült illusztrációk az európai grafikatörténetben, legfontosabb művészek, alkotások kronológia szerint.
- A magasnyomtatás (fa-, linó-, papírmetszet) készítésének alapelve, nyersanyagai, a megmunkálás legegyszerűbb eszközei, eszközök karbantartása.
- Eszközök, festékek, prés, papírok.
- Kézi levonatok készítése magasnyomó formákról. A kézi nyomtatás eszközei, festékek, oldószeresek.
- A nyomat alatti jelzések szabályai, a nyomatszám és a mű értékének összefüggései.
- A lapdúcmetés, a xilográfia, a linómetés, a cinkográfia technikája, alapanyagai, eszközök, példák.
- Magasnyomógépek, -berendezések működése, nyomtatás előkészítése, próbanyomtatás, nyomtatás.
- A távol-keleti magasnyomás kezdetei, a klasszikus kínai és japán fametszet, alkotók.
- Magasnyomtatási eljárásokat használó kortárs illusztrátorok, grafikusok és munkáik.

- 6. Mutassa be a nyomtatott könyvekben a mélynyomtatással készült illusztrációk és a tipográfia kapcsolatának összefüggéseit a reneszánsztól napjainkig! Soroljon fel különböző mélynyomtatási eljárással készült illusztrációkat, alkotóikat bemutatva! Jellemezze a mélynyomtatási technikákat, eljárásokat! Mutassa be a könyvkötés technológiáit, a hagyományos kézzel készült és a gépi eljárásokat!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikátörténeti képgyűjtemény.

Kulcsszavak, fogalmak:

- A mélynyomtatás jellemzői, elkészítése és nyomtatása, kötelező jelzések a nyomatokon.
- Az akvatinta, a mezzotinto, a repesztéses eljárás, a foltmaratás technikája, példák.
- A mélynyomás főbb technikái időrendi megjelenésük sorrendjében, példák, mesterek.
- A rézmetszet, hidegtű, a rézkarc, lágyalap, repesztés technikája, eszközei.
- A javítás, átdolgozás lehetőségei, elégtelen nyomatkép kialakulásának lehetséges okai.
- Gépek, berendezések működése, nyomtatás előkészítése, próbanyomtatás, nyomtatás.
- Könyvkötészet: manuális technikák, korszerű technikák, gépek, berendezések működése.

- 7. Mutassa be a századforduló legfontosabb művészeti stílusait és a grafikai tervezés jellegzetességeit! Soroljon fel és röviden jellemezzen minden stílushoz, helyhez kapcsolódóan híres alkotókat és alkotásokat! Mutassa be a síknyomtatás technológiáját, a litográfiai nyomtatás, a szitanyomtatás és az ofsetnyomtatás kialakulását! Elemezzen ismert kortárs szerigráfiát használó alkotókat és munkáikat!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikatörténeti képgyűjtemény.

Kulcsszavak, fogalmak:

- A litográfia feltalálásának jelentősége a művészi képalkotásban.
- A litográfiai nyomat jellemzői.
- A litográfia technikája, eszközei.
- A művészposzterek megjelenése Európában, alkotók, megbízók.
- Anglia és Glasgow szerepe a modern grafikai tervezésben, teóriák és alkotók.
- A bécsi szecesszió világa, alkotók, legfontosabb grafikai művek.
- A szecessziós képalkotás sajátosságai.
- A szitanyomat (szerigráfia) jellemzői.
- A szerigráfia technikája, a kép átvitele, ennek lehetőségei, eszközei.
- Színreosztás a szerigráfiában.

- 8. Határozza meg az avantgárd megjelenési helyeit, kialakulásának okait, legfontosabb alkotóit! Szemléltesse, hogy miben hatott a futurizmus, a szuprematizmus, a konstruktivizmus a tervezőgrafikára! Vázolja a korszak grafikai tervezésének sajátosságait, és azt, hogy ezt miként alkalmazná a kortárs tervezésben! Jellemezze a modern stílus megjelenésének jelentőségét a grafikában!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikátörténeti képgyűjtemény.

Kulcsszavak, fogalmak:

- Az avantgárd szellemisége.
- A futurizmus és a futurista betűhasználat jellegzetességei.
- A holland de Stijl hatása a tervezőgrafikára, magyar vonatkozások.
- Az orosz konstruktivista grafika kialakulása, hatása.
- A szuprematista képalkotás elmélete, legjelentősebb munkák.
- A konstruktivista képalkotás, és hatása a kortárs tervezőgrafikára.
- Klasszikus és modern tipográfiai stílus.

- 9. Mutassa be a Bauhaus időszakára jellemző betűtervezési, grafikai és tipográfiai stílus jellegzetességeit és a Bauhaus oktatási módszerét! Soroljon fel és röviden jellemezzen tervezőgrafikai munkákat, nemzetközi és magyar alkotókat! Határozza meg a groteszk betűt és formai jellegzetességeit, legfontosabb tervezőit! Vázolja fel hogyan, milyen nyomtatványokban használunk groteszk betűket, és milyen újabb betűtervezési, betűalkalmazási tendenciák vannak! Mutassa be a húszas évek kereskedelmi grafikáját hazai és nemzetközi példákkal!**

A tételhez használható segédeszköz: grafikátörténeti képgyűjtemény.

Kulcsszavak, fogalmak:

- Groteszk betűk kialakulása, legfontosabb tervezők, történeti és kortárs példák.
- A kortárs tervezőgrafikában a groteszk betűk alkalmazási lehetőségei.
- A modern stílus kialakulása a tipográfiában.
- A húszas, harmincas évek legfontosabb tervezőgrafika-újításai, módszerek, munkák.
- A Bauhaus-időszak kiadványai, tervezők és munkák.
- Magyar származású alkotók és munkásságuk.
- A Bauhaus oktatási rendszere és ennek hatása, továbbélése.
- A húszas évek kereskedelmi grafikája hazánkban és világszerte.

10. Határozza meg a kereskedelmi grafika sajátosságait! Soroljon fel és röviden jellemezzen korszakokat, híres alkotókat és márkatörténeteket! Mutassa be a legfontosabb magyar vonatkozásokat történeti és kortárs példákkal! Mutassa be a kortárs kereskedelmi grafika jellegzetességeit, működési mechanizmusait, a legfontosabb ügynökségeket, munkáikat példákkal! Határozza meg a branding fogalmát! Milyen összetevőkből áll a márképítés folyamata?

A tételhez használható segédeszköz: grafikátörténeti képgyűjtemény.

Kulcsszavak, fogalmak:

- A branding fogalma, lényege, összetevői.
- A kereskedelmi grafika kialakulása, alkotók, stílusok.
- A kereskedelmi grafika története Magyarországon.
- A kereskedelmi grafika műfajai, hagyományos és kortárs médiumai.
- A kortárs kereskedelmi grafika működési mechanizmusai, ügynökségek, alkotók.
- Márkaérték, márkavédelem, márkanév.

11. Határozza meg a svájci tipográfiai stílus legfontosabb alkotóit és stílusukat, munkamódszerüket! Vázolja fel, hogyan és miért hatott a világ grafikusaira ez a tervezői módszer! Mutassa be a posztmodern korszakot legfontosabb alkotóival és munkáikkal!

Határozza meg a layout fogalmát, a térközök hierarchiáját az oldalon, oldalpáron és a különböző kiadványokban! Mutassa be az oldalalkotó elemek egymáshoz való viszonyát, a gridrendszer lényegét és használatát!

A tételhez használható segédeszköz: grafikátörténeti képgyűjtemény.

Kulcsszavak, fogalmak:

- A svájci tipográfiai stílus legfontosabb alkotói.
- A svájci tipográfiai stílus legfontosabb jellemzői.
- Az internacionális stílus meghatározása, fontosabb alkotói.
- A posztmodern stílus lényege, legfontosabb alkotói, hatása.
- A gridrendszer, a modulhálós tipográfiai tervezés megjelenése és szabályrendszerei.
- Márkaépítések, nemzetközi grafikai stúdiók, példák, munkák.
- A layout fogalma, a laptükör, hierarchiai rendszerek.

12. Hogyan változott a tervezőgrafika a számítógép megjelenése óta? Mutassa be a kilencvenes évek óta a legfontosabb irányzatait, kiemelkedő tervezőit! Fejtse ki, milyen szakmai publikációk szerint tájékozódik, milyen kortárs tervezőket ismer! Mutassa be a számítógépes tervezés, a DTP fogalmát, jelentőségét és alakulását, fejlődését napjainkig! Fogalmazza meg, mennyiben és hogyan változtatta meg az internet megjelenése a grafikai tervezést!

A tételhez használható segédeszköz: grafikátörténeti képgyűjtemény.

Kulcsszavak, fogalmak:

- Szöveg és kép kapcsolata a digitális technikával.
- Új grafikai képalkotási módszerek megjelenése.
- Új tipográfiai stílus, alkotók, munkamódszerek.
- A DTP fogalma, jelentősége a tervezésben.
- Szakmai fórumok, nyomtatott és online alapú hírforrások.
- Kortárs tervezők, új médiumok bemutatása.
- Az internet története napjainkig.
- TCP/IP ismertetése.
- Aktuális trendek a hálózati kommunikációban.

13. Mondja el röviden, hogy milyen alapanyagokat használtak íráshordozóként a papír megjelenése előtt! Váolja fel a papírgyártás technológiáját és a papír történetét, a merített papír készítésének technológiáját! Mutassa be, hogy jelenleg milyen főbb papírtípusokat használunk, és mik a papírjellemzők, mire kell figyelni tervezéskor!

Határozza meg a művészi grafikákhoz, a hagyományos, a digitális és az otthoni nyomtatáshoz használandó papírfajtákat! Mutassa be a nyomdai papírméretszabványokat! Hogyan hasznosítja tudását a tervezéskor? Váolja fel, hogy milyen, a papír tulajdonságait kihasználó, nyomtatás utáni műveletek vannak!

A tételhez segédeszköz nem használható.

Kulcsszavak, fogalmak:

- Íráshordozók a papír megjelenése előtt.
- A papír és a papírgyártás története.
- A papírgyártás technológiája.
- A nyomdai papírok, művészpapírok fajtái.
- A kreatív papíroknál alkalmazható nyomdai eljárások.
- A papírok szabványrendszerei, minőségi követelmények.
- Nyomtatás utáni műveletek.
- A magasnyomáshoz alkalmas papírfajták, tulajdonságaik.
- A mélynyomáshoz alkalmas papírok, tulajdonságaik.
- A litográfiához alkalmas papírok, tulajdonságaik.
- A szitanyomáshoz alkalmas papírok, tulajdonságaik.
- A merített papír készítése.

14. Milyen számítógépes rendszer szükséges professzionális tervezőgrafikai munka végzéséhez? Röviden mutassa be a munka végzéséhez szükséges eszközöket, programokat és perifériákat! Határozza meg a vektoros és pixeles kép jellemzőit, a képfeldolgozás menetét, valamint az elektronikus képformátumokat! Vázolja fel, hogy mire kell figyelni különböző képeredetik digitalizálásakor! Mutassa be, hogy milyen eszközöket használ és milyen munkafolyamat szükséges egy komplex grafikai munka végzéséhez!

A tételhez segédeszköz nem használható.

Kulcsszavak, fogalmak:

- A számítógép kialakulásának történeti áttekintése.
- Hardverismereti alapok, a grafikai munkára alkalmas számítógépes rendszer felépítésének követelményei, szükséges perifériák.
- Anyaggyűjtés, tájékozódás, kapcsolattartás digitális eszközökkel.
- A tervezőgrafikai munkavégzéshez szükséges grafikai szoftverek, működési elvük.
- Képek digitalizálása, retus, méret, felbontás, képmód, formátum beállítása.
- Vektoros illusztráció elkészítése, méretezés, feliratai, exportja.
- Átjárhatóság a programok között (vektoros webfejlesztő, vektoros képszerkesztő, vektoros kiadványszerkesztő).
- Pixeles és vektoros illusztrációk jellemzői, formátumaik.
- A képeredetik fajtái, képbevitel.
- A képeredetik digitális átméretezése, korrekciós műveletek.
- Képek digitalizálása felhasználási módjuk szerint (72, 150, 300 dpi), réteg, maszk, útvonal, vágógörbe, szöveg, pixeles effektek.
- Bézier-görbe jellemzői, átméretezhetőség, pixels kép beágyazása, szövegkezelés, rétegek, maszkolás, vektoros effektek.
- A szkennelési felbontás (dpi) és a nyomdai rácssűrűség (lpi) kapcsolata.
- Tervezési munkafolyamat mozgóképes médiumokra.
- Tervezési munkafolyamat interaktív médiumokra.
- Tervezési munkafolyamat online médiumokra.

15. Mutassa be a tervezőgrafikai munka során felhasználható nyomtatási eljárásokat történeti, technológiai és tervezői szempontok szerint! Vázolja fel a nyomtatási és nyomtatás utáni kreatív lehetőségeket! Sorolja fel a digitális nyomtatási eljárásokat, és részletezze ezek speciális lehetőségeit és korlátait! Mutasson be kortárs alkotókat, akik a nyomtatási kreatív lehetőségeket alkalmazzák munkásságukban! Jellemezze a tervezőgrafikai munka során alkalmazandó magas-, sík- és mélynyomtató, valamint a digitális nyomtatási eljárásokat!

A tételhez használható segédeszköz:

- háromszoros hajtású ív kilövés mintája,
- grafikatörténeti képgyűjtemény.

Kulcsszavak, fogalmak:

- Az ofszetnyomtatás kialakulása és technológiája, íves és tekercsnyomtatás.
- A korszerű ipari magas- és mélynyomógépek típusai és technológiájuk.
- Előkészítés különböző nyomdai eljárásokhoz, próbanyomtatási lehetőségek.
- Nyomdai utómunkák, kreatív nyomtatási lehetőségek, alkotók, példák.
- Nyomdai előkészítés a különböző nyomdai eljárásokhoz.
- A digitális nyomdagépek és nyomtatók fajtái, technológiájuk, Inkjet, lézer és szárazofszet.
- Nyomó és nemnyomó elemek kialakítása az egyes eljárásoknál, nyomóforma-készítés.
- Kilövések, egy- és kétoldalas nyomtatás.
- Nyomtatás utáni műveletek.

16. Mutassa be a tervezőgrafikai munka során alkalmazásra kerülő színelméleti és színkezelési szabványokat történeti szempontból! Beszéljen a különböző műfajoknál felmerülő színhasználati problémákról és a kivitelezéseknél a színellenőrzésről! Mutasson be kortárs alkotókat, akik a színhasználat kreatív lehetőségeit alkalmazzák munkásságukban! Határozza meg a szín fogalmát, jellemzőit, az additív és a szubtraktív színkeverés tulajdonságait, a különböző színrendszereket! Részletezze a direkt szín fogalmát, használatának szükségességét, a Pantone-skála használatát!

A tételhez használható segédeszköz: grafikátörténeti képgyűjtemény.

Kulcsszavak, fogalmak:

- A színtan történeti áttekintése.
- A spektrum színei.
- Kis színpszichológia, a színek jelentése.
- Komplementer színpárok.
- Additív és szubtraktív színkeverés, RGB, CMY, CMYK, HSB, Lab.
- A direkt színek szerepe a tervezésben, színmintakönyvek.
- Színbontás különböző nyomtatási és kreatív nyomdai eljárásokhoz.
- Nyomtatott és online felületek színkezelésének problémái.
- Különböző grafikai médiumok színhasználati lehetőségei, kortárs alkotók, példák.
- Direkt szín, fizikai színminták, Pantone-skálák.
- Solid, Solid to Process, Process, Metal és Pastell Pantone-skálák.

17. Mutassa be a tervezőgrafikai munka során használandó legfontosabb betűalkalmazási szabályokat! Fejtse ki a kreatív lehetőségeket! Mondja el a betűtervezés történetét kronologikusan! Határozza meg a betűtípus fogalmát, a betűk osztályba sorolásának szempontjait! Mondjon példát az egyes betűosztályok elemeinek alkalmazására, a legfontosabb tervezőkre és betűtípusokra! Elemezze a betűtípusokat formailag a stílustörténet szerint! Mutasson be kortárs betűtervezőket és alkotókat, akik a betűhasználat kreatív lehetőségeit alkalmazzák munkásságukban! Határozza meg a digitális betűtárolási módokat és kódrendszereket!

A tételhez segédeszköz nem használható.

Kulcsszavak, fogalmak:

- Betűhasználati, olvashatósági szabályok.
- Betűtervező cégek, használati jogok és free fontok használata.
- Kortárs display fontok és egyedi illusztratív képalkotó tipográfia, példákkal.
- A betűtípusok osztályozása, a betűk fizikai felépítése, betűtervezési alapok.
- A betűtervezés története a tizes csoportosítás alapján.
- Betűtípus, betűcsalád, betűváltozat.
- Bitmap és vektoros karakterek, kódtáblázatok, Type1, TrueType, OpenType.
- Mac OS X-es fontkezelés.
- Windows-os fontkezelés régen és ma.
- A jogdíjas és az ingyenes betűk alkalmazhatósága.

18. Mutassa be a tervezőgrafika legfontosabb médiumait, megjelenési és felhasználási lehetőségeit! Mondjon mindegyikre néhány kiemelkedő munkát, alkotót!

Elemesse a nyomtatott és a digitális alapú grafika közötti azonosságokat és különbségeket! Milyen munkamódszereket használ és alkalmaz és miért? Mutassa be a digitális médiumok legfontosabb típusait! Mennyiben és hogyan változtak a klasszikus grafikai és tervezőgrafikai médiumok a digitális megjelenések lehetőségeinek figyelembe vétele miatt?

A tételhez használható segédeszköz: grafikátörténeti képgyűjtemény.

Kulcsszavak, fogalmak:

- Embléma, logo, tervezésmódszertan, alkotók, munkák.
- Arculattervezés, kis és nagy arculat, tervezésmódszertan, alkotók, munkák.
- Kiadványtervezés, tervezésmódszertan, alkotók, munkák.
- Csomagolástervezés, tervezésmódszertan, alkotók, munkák.
- Könyvtervezés, tervezésmódszertan, alkotók, munkák.
- Periodikus kiadványok tervezése, tervezésmódszertan, alkotók, munkák.
- Kiállítástervezés, tervezésmódszertan, alkotók, munkák.
- Webtervezés, tervezésmódszertan, alkotók, munkák.
- Mozgó grafika, tervezésmódszertan, alkotók, munkák.
- Plakáattervezés, tervezésmódszertan, alkotók, munkák.
- Betűtervezés, tervezésmódszertan, alkotók, munkák.
- Interaktív grafika, tervezésmódszertan, alkotók, munkák.
- Információtervezés, tervezésmódszertan, alkotók, munkák.
- Tervezés nyomtatott és digitális médiumokra.

19. Határozza meg a klasszikus tipográfia rendszerét, eszközeit, elemeit! Mutassa be a modern tipográfia rendszerét, eszközeit, elemeit! Soroljon fel és elemezzen történeti és kortárs példákat! Elemezze a különbségeket és a funkcióból adódó használati lehetőségeket! Mutassa be a különböző laptükrök tervezésének elvét! Mondja el a legfontosabb tördelési szabályokat, hibákat! Hogyan készít elő egy összetett kiadványt digitálisan?

A tételhez segédeszköz nem használható.

Kulcsszavak, fogalmak:

A klasszikus tipográfia:

- Rend, nyugalom, szimmetria.
- Kívülről befelé haladva építkezik, elemei egyenlők vagy arányosak.
- Négyzetes, magyar szabvány szerinti, isteni arányú, aranymetszés arányú, keskeny (1:2), fej-láb és kötés-vágás margók arányai.
- Szövegbetű reneszánsz vagy barokk antikva, sorhossz 80-120 karakter, sorkizárt, behúzás, kimenetsor, fattyúsor, szövegközi kiemelések, alárendelt szövegrészek.
- Sorcsoportok elhelyezése az oldalon, lipcsei soresési szabály, címsorok törése, vonal és kerettípusok.
- Illusztrációs technikák, illusztrációk jellemzői, elhelyezése, körzet, iniciálé.

A modern tipográfia:

- A forma követi a funkciót.
- A kevesebb több.
- A modern stílus építkezése belülről kifelé halad, elemei egyenlők vagy kontrasztot alkotnak.
- A szövegbetű groteszk, kötetlen antikva, balra zárt, a sorhossz 40–60 karakter, címbetű kövér vagy inverz szedésű, a kenyérszövegtől markánsan eltérő, balra zárt elrendezésű.
- Az üres tér mérete, térközök hierarchiája.
- Oldal fókusz, kimozdítás és ellenpont szerepe, elemek kontrasztja.
- Illusztrációs technikák, illusztrációk jellemzői.
- Mező, csatorna, kis margók, kifutó.

Tördelés:

- Mesteroldalak kialakítása.
- Dinamikus elemek a kiadványszerkesztő programokban (index, tartalomjegyzék, egyebek).
- Stílusok alkalmazása (character, paragraph, object, cell, table).
- A PDF szöveg-, kép- és színkezelése.
- PDF-szabványok, ellenőrzési műveletek.

20. Mutassa be egy könyv nyomdai előkészítésének lépéseit, szereplőit az ötlettől a nyomdáig! Határozza meg egy könyv elkészítésének lépéseit, szereplőit a nyomdába érkezéstől az expediálásig! A bemutatandó nyomdai eljárás az ofszetnyomás.

A tételhez segédeszköz nem használható.

Kulcsszavak, fogalmak:

- Szerző, kézirat (fajtái), magánkiadás (előnyei, hátrányai) vagy kiadó.
- Forma kialakítása: részletes tipográfiai leírás a könyv minden eleméről, könyvborító grafikai terve, a mesteroldal használata.
- Szövegelőkészítés: szerkesztő, beíró, korrektor, lektor, két korrektúra forduló.
- Pixeles és vektoros illusztrációk előkészítése: fotózás, digitalizálás, retus, felbontás, színmód, formátum, vektoros rajzolás, feliratozás, exportálás.
- Tördelés: szöveg és kép oldalba integrálása a tipográfiai leírás alapján, tördelt nyelvi és grafikai korrektúra.
- Könyvborító elkészítése a grafikai terve alapján, korrektúrája.
- Imprimatúra (megrendelőtől), forgatókönyv és digitális proofkészítés, kompozit vagy szeparált PS, illetve PDF írás.
- A PDF formátum tulajdonságai.
- Vagy filmek levilágítása oldalanként, kézi montírozás, ofszet nyomóforma-készítés.
- Vagy színkivonati filmek levilágítása a teljes ívre digitális kilövással, ofszet nyomóforma-készítés.
- Vagy CTP eljárással közvetlenül digitális kilövésű színkivonati ofszet nyomóforma-készítés.
- Gépbeállítás, imprimatura, példányszámnymás.
- Keménytablás és puhafedelű könyv kötészeti lépései.
- Expediálás (zsugorfóliázás, raklapozás, szállítás a kívánt címekre).

